

מצריות כפריות מבכרות בשפת הנילוס
אני מחוגי העניים. בשבילי זו חרפה שאשתי תעבוד!

נשים מצריות מדברות:

אחת הבעיות נוגעת במישרין למעמדה של האשה. זוהי בעיית הגבלת הילודה (או: תיכונן המישפחה). במדינה הצמופה - באיזורי הר' אוינים ליישוב יש יותר מ-1000 נפש לקילומטר מרובע - שבה נולדים שלושה תינוקות בכל דקה, עושה הממשלה מאמצים רבים לבלוס את התמוצות האוכלוסיון, אך ב' הצלחה מעטה.

על יחסם של המצרים לענייני זה ולמעמד האשה בכלל בקטעים ש' להלן, שנלקחו מתוך סידרת-ראיון נות בירחון אל-טלעיה. ירחון זה, בעל הקו המארכסיסטי, החל מו' פיע בתקופת גמאל עבד-אל-נאצר ונסגר ב'1977. בעת עימות בין השמאל המצרי והמישטר. ב'1976 הוא פירסם סידרת ראיונות עם אזרחים מצרים. שייצגו מינזרים שונים מבחינת המעמד והתעסו' קה.

אסור לה להניע את רגליה בחופשיות אלא ללכת בכוכר-ראש. והיא חייבת לנקות את הבית ולעזור בעבודות-המיטבח. ואילו הבן חייב רק ללמוד.

החינוך הניתן לבת בחברה הערבית הוא שלשלת רצופה של איסורים: "כושה" ו"אסור". הילדה כובשת את רצונותיה, מרוקנת את נפשה מאישיו' תה וממלאת אותה ברצונות הוולת.

חינוך הבת אינו, לאמיתו של דבר, אלא המתה איטית של אישיותה ושיכחה, כך שלא נשאר ממנה אלא מעטה גופני חיצוני.

בת זאת נעשית כלי-מישחק בידי האחרים, וברוב המקרים גם קורבנם של אחרים אלה.

מי הם האחרים? האחרים הם הגברים בני-מישפחתה, או מי שהנסיכות מביאות אותם לקירבתה. גם זכרים אלה, לגיליהם השונים, ילדים ובוגרים, אינם אלא קורבנות החברה המפרידה בין שני המינים, והרואה את המין כפשוטו וחרפה, ואף אסרת על מתבגרים צעירים (אשר אין להם עדיין אמצעים כלכליים) להתנסות בחיי-מין, אלא בחלומות-היללה שלהם.

השגת אמצעים כספיים מחייבת, במיוחד בערים, כמה שנים של לימודים ועבודה. התרבות העירונית, עליית המי' חירים, קשיי-החיור וגידול מיספר הצ' עירים שאינם יכולים להינשא מסיבות כלכליות - תורמים כולם להגדלת המרחק בין הבגרות הביולוגית של הצעיר והדוקוקותו לפורקן מיני, ובין בגרותו הכלכלית ויכולתו לשאת לו אשה. מרחק זה עומד בממוצע על לא פחות מעשר שנים, מגיל 15 עד 25.

וכיצד ימצא הצעיר פורקן לצרכיו הטיבעיים בשנים אלה, בחברה האוסרת על אוננות ועל נזות, ובמיוחד נוכח עליית מחירי האתנון לפרוצות עם ההתייקרות הכללית, והתפשטות מח' לות-המין, לאחר שהזנות אינה עוד כפיקוח המינינה?

ברוב המקרים, אין הצעיר מוצא לעצמו לפניו אלא את אחותו הילדה, הישנה לצירו באתה המיטה (במיש' פחות כינוניות ועניות), וידו נשלחת אליה בשנתה או בהקיצה. אין זה משנה, מאחר שגם אם היא ערה, אין היא יכולה להתנגד לאחיה הגדול, ממחר שלטתו המוחלטת, המוגנת מתוקף החוק והמסורת, או ממחר המישפחה, או בשל תחושת-אשמה על כך שאף היא מרגישה מעט הנאה, או מפני שהיא ילדה קטנה ואינה מבינה כלל את הקורה לה.

רוב הבנות הקטנות נפגעות בתק' ריות דומות, כמיהה זו או זו. לעיתים הגבר הוא אח, או כרדור, או אוד, או סב, או אב, ולעיתים המשרת, השוער, המר' רה או בן-השכנים, או כל גבר אחר.

תקריות אלה מתרחשות לעיתים בלא אלימות כלפי הבת ובלא כפיה, אולם לעיתים הבת בוגרת למדי בגילה או כמודעותה והיא מתנגדת, ואז האונס מתבצע בכוח, או כערינות וכמירמה.

ברוב המקרים נכנעת הבת וחוו' ששת להתלונן, כי העונש על כך יהיה עליה בלבד. היא אשר תאבד היא בכורה ובתוליה, ואילו הגבר לא יאבד דבר, ויתכן כי העונש החמור ביותר אשר יוטל עליו, אם אינו בן-מישפחה, הוא לשאת את הבת שתקף.

(להלן על גורלה של משרתת-בית. שהרתה לאדונה.)
צעירה זאת נעשית בעיני החברה לנערה שהרתה מחוץ לנישואין, כלומר, נערה סוטה וחטרת-כבוד. עליה להתמודד לבדה עם החברה כולה, ול' עיתים באים חייה לקיצם, בידיה שלה או בידי אביה או אחד מבני-המישפחה.

לעיתים היא מתה כשהיא מנסה להפיל את העובר באחד האמצעים הכפריים המסוכנים - כמו הכנסת קרש לרח' מה. אם איננה מתה כתוצאה מכך, היא מוכאת למישפט, כי על-פי החוק ההפלות אסורות. ואם היא ניצלת מידי החוק, כי אז צפויים לה חיי-מיסכנות. וכשהילדה עימה - חיייה-מיסכנות גרוועים יותר.

אשר לאדונה המכובד - הוא ממשך לחיות בחברה הרחבת, מענג על חייו, הצלחתו וכבודו, המוגנים על-ידי החוק, הרת, המסורת והמיניגמים.

● האם אתה מאמין בשיווי-יון בין גבר לאשה?
השיווי-יון בעיני הוא זכותה של הבחורה להתודע לבחור. על זה אין ויכוח, רק שתודע אליו כסיגנון לא-

● מדוע, לדעתך, הוא נוקט עמדה כזאת?
אני חושבת שאלה שרידים של מנטאליות כפרית: רצונו להיות מכובד וכעל-לבעיניו, עם אשה וילדים.

הלוואי שהדירה ותחולתה יישארו בידי האשה. הלוואי שלילדים תהיה הזכות לבחור עם מי יישארו. כי לא תמיד האם עדיפה על האב. הלוואי, אני אומרת, שהילד יוכל

רק בחוקר התפקיד

מופקר. אני למשל, לא אסכים בשום פנים שבחורה תקיים יחסים לפני הנישואין.
● והאם אתה נותן זכות כזו לבחור?
כן, כי החינוך שלי הוא מירחני.

● חילמי, בן 38, פועל יציקה, נשוי ואב לשלושה:
● אשתך לא עובדת?
לא.

● אבל האשה צריכה להיות שותפה לגבר בחיים.
האשה באיזה חוגים? אני מחוגי העי' ניים: בשבילי זו חרפה שאשתי תעבוד. כך אני רגיל, ע המנטאליות שלי.

● פתחי, בן 46, הוא פלאח בעל שלושה דונאס ועוד דונאס וחצי בכחירה. נשוי ואב לשישה.
● הבת הגדולה בבית-הדי' ספר?
לא.

● מדוע הרצאת אותה?
היא יצאה בשנה השישית.
● למה לא נתת לה לגמור?
אתה לא רוצה שהיא תגמור, או מה?

● בחיי אללה, ההוצאות, אין לי כסף לשלם את ההוצאות.
● אם המצב קשה בליכך, אם תרשה לי לשאול, מדוע הבאת שישה ילדים? אתה נגד הגבלת הילודה? אתה חושב שזה חטא?
באמת אסור, כי אללה אמר "יש לכם בשמיים". אללה ישתבח ויתעלה אמר: הגבילו את הילודה?

● זאת אומר שלא ניסית. לא, לא ניסית.
● סליחה, זה לא מחליש את הגברת שלך?
מחליש את הגברת? הגלולות, אם היא היתה לוקחת אותן, היו מחלישות את הגברת!

● יש לבעלך הבנסה נוס' סת?
לא, איראפשר לומר שיש לו הבנסה נוספת. לפעמים מומינים אותו לתת הרצאה על תיכונן-המישפחה. הוא נותן הרצאה כמוסר רפואי, דברים כאלה.

● הרצאה על תיכונן-המישפחה?
כן, אף כי הוא עצמו אינו מאמין בתיכונן-המישפחה. הוא אומר זאת רק כתוקף תפקידו.

● הוא אומר לך מה הנימו' קים שלך?
הוא נותן הרצאה כשביל ההכנסה, שניים-שלושה גיני (לירות מצריות), וזהו. אבל זה לא אומר שהוא צריך להגשים את זה. כשהוא עם אנשים, כן, הוא אומר להם: "צריך שתכוננו את המישפחה וצריך שלא יהיו יותר משניים". אבל הוא מאמין כי לו עצמו יש הבנסה מספקת כדי לפרנס המישהד שישה, ואשתו במצב בריאות המאפשר לה ללדת תמישה-שישה.

● הקטע הבא לקוח מתוך ראיון עם דרוויש בן 30. עוזר-הוראה בקפולטה להנדסה, אוניברסיטת עז-שימס.
● ביחסנו אל האשה עורנו מירחיים. איננו יכולים לומר שנעשינו משהד ריים, במובן הערבי, כמו להחיר יחסי' מין וכדומה. עדיין יש שמרנות בחברה. לא נראה לי בשום פנים שבחורה תעשן ותשב במיזון שלוכבת-דגללים ותיעדר מהרצאות. זוהי הפקרות ולא תרבות. שיהררו פירושו שהסטודנטית תשתתף בפעילות של המיכללה בצורה מוסרית. כלומר: שלא תצא בלילה לצחארא סיטי (מועדון-לילה ליד הפיראמידות) ותרקוד עם כולם, אלא שתשתתף בפעילויות החברה, התרבות והספורט של המיכללה, ותתערב עם הסטודנטים רק כסיגנון מכובד, שלא תצא עם סטודנט ותלד למולנעו.

לבחור, ושתייחסו לבחירה ככבוד.
● היו לך ויכוחים עם בעלך בעניין החוק הזה?
עשרות פעמים.
● מה דעתך?
"הגברים ממונים על הנשים" (פ' סוק מן הקוראן).

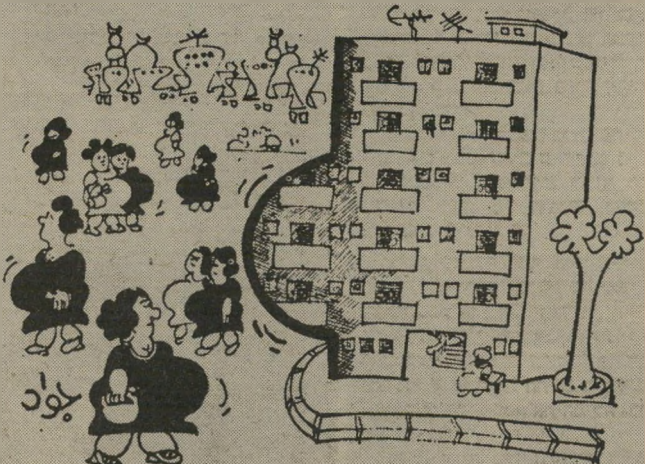
● האם הגבלת מיספר ילדי' כם לשניים נובעת מתוך החל' טה שלכם?
בלי כל ספק: מהחלטה שלי. בעלי, אף-על-פי שהוא רופא ומטיף לתיכונן המישפחה, הוא חסיד גדול של ילדים.

● זוהי אולי אחת הבעיות העיקריות בחיינו: אני לא מוכנה, בשום פנים, שיהיו לי יותר משני ילדים; ואילו הוא - ככל השנים שאנו נשואים, הוא רוצה ילדים, לפחות תמישה-שישה, ורוצה שאטפל רק בבית ובילדים. אבל לי יש אמצעיות. אני רוצה לתפוס עמדה כעבודה וכלימודים, די לי בשני ילדים, שאוכל להנך אותם כראוי.

● הקטע הראשון נלקח מתוך ראיון עם אמאל, אקדמאית מוס' מכת המחלקה להיסטוריה באוני' ברסיטת קאהיר, נשואה לרופא. אם לשניים. בת 32.

● ידוע לך שדובר הרבה על ההצעות לתיקון חוק-הנישואין.
הלוואי כמה הייתי רוצה!
● מה היית רוצה?
הייתי רוצה הרבה דברים בשביל האשה.

● את עוקבת אחרי העניין הזה?
כן, מאוד, ועוקבת ברגישות מיוחדת. הלוואי, הלוואי! מה אומר לך, הל' וואי שתהיה לאשה זכות גירושין, שתהיה לאשה עצמאות ביחסיה עם הגבר, שזה יהיה עניין דריצדרי: כל אחר מהם שירצה להיפרד, יוכל לעשות זאת בשקט גמור. בלי בת-מישפט, בלי שיהיו זעזועים במעמדם החברתי וכלי שאנשים ירצישו בכך, מי שירצה, יגיע להסכמה עם השני, ונגמר.

קריקטורה בעיתון מצרי ("רדו זלייוף")
"הגלולות עלולות לחליש את הגברת!"

לחול' להשתלמות, וחוזר אחר-כך למצריים כשהוא נושא עימו תעודת-רוקטורט - הוא נושא עימו גם את המנטאליות הנחשלת שלו בהשקפתו על האשה.

שהלימודים אינם משנים בהרבה את המנטאליות של הגבר. הסיבה לכך היא פגמים בהוראה, בחינוך ובסדר השורר בחברה. בשל כך, גם אם הגבר משיג רמת-השכלה גבוהה, וגם אם הוא נוסע

הוא אחת התכונות המאפיינות את החברה הערבית. יש מי שיטענו, שעמדות אלה נפוצות בכפר בלבד ובקרב גברים חסרי-השכלה. אולם האמת היא

גברים אלה, המתנגדים לשינוי החוקים והמינהגים הבלתי-יצורקים, השולטים על חיי הבנות והנשים, טוענים שהם שומרים על מידות המוסר, הכבוד והדת... כפלי-פנים זה